

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 16 Listopada v. s. 1825 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Gazeta sankt petersburska zawiera z *Tagan-rogu* pod 22 października:

„NAYJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, dnia 20 t. m. wyjechał do *Krymu*, akąd powróci do *Tagan-rogu* d. 5 listopada.“

„NAYJAŚNIEJSZA CESARZOWA JEYMOŚĆ, ELŻBIETA ALEXIEJEWNA, ba o tu w naypoządańszym stanie zdrowia.“

Gazeta *Journal de St. - Petersburg* zawiera z Petersburga pod 6 listopada:

NAYJAŚNIEJSZA CESARZOWA JEYMOŚĆ, Matka, zawczora do tutejszey powróciła rezydencyi. Powrót N. PANI kilku dniami poprzedził II. CC. W.W. Wielki Xiążę MIKOŁAJ i Wielka Xęzna ALEXANDRA, oraz J. C. W. Wielka Xęzna HELENA.

Podług teyże gazety, J. C. W. Wielki Xiążę Jegomość, MICHAŁ wyjechał z tey stolicy do *Warszawy*, d. 3 listopada.

Budownictwo morskie wielki wzrost wzięło w *Finlandyi*: dziesięć okrętów, bardzo dobrze budowanych, tego lata wysłano do *Lubski*. i spodziewać się należy, że nie długo *finlandowie* przestaną zupełnie urywać dawniejszych swych statków, niepomostowanych, niźniernie w żegludze niebezpiecznych, i wżaden sposób, obwarować się niemogących.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 21 listopada.

(z *Gazety Warszawskiej*).

J. C. M. Wielki Xiążę, KONSTANTY, wraz z dostojną swą Małżonką, dnia 15 b. m. po południu, szczęśliwie wrócił do tutejszey stolicy.

Rocznica Imienin J. C. M. Wielkiego Xięcia, MICHAŁA, obchodzoną była na dniu wczorajszym ze zwykłą uroczystością. W godzinach rannych odbyło się nabożeństwo w kaplicy Zamkowej, tudzież w kościele Metropolitalnym ś. *Jana*, na którym anaydowały się Władze Rządowe i lud, licznie zebrany. Z powodu uroczystości dnia tego miasto wieczorem oświecone zostało.

JO Xiążę Namiestnik Królewski, w obecności wszystkich JW W. Ministrów, Dyrekcyi Rządowej Teatru Narodowego, tudzież wielu znakomych osób, położył w dniu onegdyszym kamień węgielny, do nowo budującego się teatru, na placu Marywilowskim. Licznie zebrana publiczność świadkiem była tego obrzędu.

Postanowieniem JO. Xięcia Namiestnika Królewskiego, ustanowiona jest w Województwie Augustowskiem oddzielna Kancellarya Ziemiańska i Hypoteczna w Suwałkach, a to dla powiatów dąbrowskiego, sejnieńskiego, kalwaryjskiego i marjanpolskiego. Rada obywatelska niezalóżnie przystąpi do wyboru Pisarza kanc. hypo. i Rejenta Kan. Ziem. których urządowanie rozpocznie się z dniem 1 stycznia r. 1826.

W tych dniach wyjechało z *Warszawy* do *Puław* wiele znakomych osób. Dziś, w imieniny JO. Xiężny *Izabeli Czartoryskiej*, mają się tam

odbyć zaślubiny wnuczki tey Xżny, a córki JW. Przesła Senatu Król. Pola.

N I E M C Y:

Monachium d. 3 listopada.

(z *Monitora Warszawskiego*).

Dnia 24 października, Król Jmé mianował nadwornego Radeę, *Józefa Martin*, sekretarzem swojego przybocznego bióra. Podług pewnych wiadomości, pozwolił Monarcha otworzyć, nie tylko teatr narodowy w *Augsburgu*, lecz i inne, będące w kraju, mając łaskawy wzgląd na niedostatek tak wielu rodzin, który mógłby nastąpić przez dłuższe niedozwolenie okazywania swoich talentów.

Dnia 1 b. m. Król Jmé wraz z całą familią swoją zwiedził cmentarz w dniu tym przepysznie przybrany w ozdoby, jakie miłość pozostałych zmarłym swym poprzednikom, oycóm, matkom, synóm, córkom składa. Tym ludu był niezliczony.

Sławny kompozytor, *Winter*, umarł w *Bawaryi* dnia 17 października, w 71 roku życia.

Feldmarszałek, Xiążę *Wrede*, wyjechał d. 2 b. m. do *Ellingen*.

Od brzegów Menu dnia 8 listopada.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Terażniejszy Król Jmé Bawarski, *Ludwik*, w ostatniej swojej podróży, przybywszy d. 18 października do *Donauwörth*, udał się do mieszkania podpółkownika *Lüneschloss* który tego Monarchę, gdy miał dopiero lat 7 lub 8, uczył obrótów wojskowych. Wspomniony oficer ronił lzy radości, gdy łaskawy Król, objąwszy ręką dawniejszego nauczyciela, jak z przyjacielem, poufale rozmawiając, przechadzał się z nim po pokoju.

Słychać, iż Xiążę *Wrede*, którego niedawno Król Jmé Bawarski w *Monachium* kilka razy odwiedził, uchylił się od interesów. Woysko Bawarskie nie ma być jeszcze zmniejszone, co do liczby, ale oszczędność zaprowadzi się w administracyi wojskowej.

Stosownie do traktatu handlowego, wolno jest wyprawadzać co rok z Królestwa *Wirtemberskiego* 160,000 korcy zboża do *Szwajcaryi*. Kraj *Wirtemberski* jest prawie wyłączną spizarnią kantonów *St. Gallen* i *Appenzell*.

Kompania *Reńsko-Zachodnio-Indyjska* w *Elberfeld*, coraz bardziej ufnosć zyskuje. Akcyje jej mają wielki pokup w kraju i za granicą. Do 1000 akcyj, które d. 1 b. m. rozdano dawnym akcyjonistom, ubiegano się 1455 osób, a zatem blisko połowa więcej niż sobie zamierzono.

List z *Parży*, odebrany w *Frankforcie* nad *Menem* donos, iż w stolicy *Francyi* utworzyło się towarzystwo, do zrobienia drogi z k. leją żelazną, od *Parży* do pogranicznego miasta pruskiego *Saarbrück*, a ztamtąd znowu do *Strazburga*, w tym szczególniej celu, aby z *Saarbrück* sprowadzano węgle kamienne do *Francyi*, która ich mało posiada. Palny ten materiał jest bardzo ważny dla wszystkich gałęzi przemysłu: wyborny gatunek żelaza angielskiego i towarów stalowych, trzeba szczególniej przypisać dobroci węgla kamiennych. W *Niemczech* i innych krajach, gdzie do topienia rudy używają węgla z drzewa, żelazo nie ma tey dobroci, i do wielu machin jest wcale niezdolnym.

Zrobienie drogi z koleją żelazną dla ułatwienia związku między *Paryżem*, *Saarbrück* i *Strazburgiem*, mające się potem zaprowadzić do *Havre de Grace*, powiększy handel towarami osadniczymi z *Havre de Grace* do Niemiec i Szwajcaryi z uszczerbkiem handlu niderlandzkiego.

Drezno dnia 8 listopada.
(z teyże gazety).

Xiążę *Maxymilian* udał się d. 6 b. m. ztąd do *Freiberga*, na przyjęcie małżonki swojej, która jadąc z *Chemnitz*, wśród stojącego w paradzie wojska, gwardyi obywatelskiej i 150 górników, przybywszy tam wysiadła w domu zajezdnym, gdzie córki naysnamomitszych obywateli miasta, rzucali przed nią kwiaty. Wkrótce potem oboje Xiężtwo przyymowali powinszowania od oficerów, oraz urzędników górniczych i innych cywilnych. Wieczorem o godzinie 6tej 657 górników przybywszy z muzyką przed dom zajezdny, złożyło przez deputacyą plody górnicze Xiężtwu. Wrócił potem Xiążę *Maxymilian* do *Drezna*, dokąd Xiężna *Ludwika*, małżonka jego, nazajutrz wyjechała. Każda wieś, przez którą przejeżdżała, starała się złożyć hołd tey dostoyney Pani, wystawiając bramy tryumfalne i podając stosowne wiersze.

Wczora po południu Xiężniczka *Lukieska Ludwika*, małżonka Xięcia *Maxymiliana*, przybyła do tutejszey stolicy wśród huku dział, i została jak nayuroczyściey przyjętą przez magistrat i cechy zebrane przed ratuszem. Gdy w zamku królewskim wysiadła z pojazdu, wyszedł naprzeciw niey dostoyney jey małżonek w towarzystwie kawalerów dwóch pierwszych klass. Wieczorem o godzinie 7mej nastąpiło uroczyste pobłogosławienie dostoyney pary w kaplicy zamkowej; poczem wszystkie dostoyne osoby udały się na obiad familijny do sali paradney; i uroczyscie zaprowadzono Xiężniczkę *Ludwikę* do jey małżonka.

Xiężna *Amalia Augusta*, małżonka Xięcia *Jana*, wyjechała dziś do *Monachium*.

HISZPANIJA
Madryt d. 26 października.
(z *Gazety Warszawskiej*).

Xiążę *Infantado* brał nauki we Francyi. Dnia 7 czerwca 1808, gdy władze hiszpańskie udały się do zamku *Marrac* niedaleko *Bajonny*, dla powitania *Józefa Bonapartego*, wspomniany Xiążę miał mowę imieniem grandów. Został potem półkownikiem gwardyi i d. 7 lipca tegoż roku podpisał konstytucyą, którą *Napoleon* narzucił hiszpanom. Wszakże był on jednym z tych, którzy nayspierw powstali przeciw oboey władzy; w następnym roku dowodził oddziałem powstańców, walczył nieszczęśliwie, utracił dowództwo, udał się do *Sewilli*, a wkrótce potem do *Londynu*. W styczniu 1811 ówczasowe stany zrobiły go prezesem rady hiszpańskiej i indyyskiej, i dały mu zlecenia do *Londynu*. Dnia 14 czerwca 1812 powrócił do *Kadyxu*. W roku 1814 udał się do *Madrytu*, zkąd wkrótce przymuszony był wyjechać. Król *Jmó* wróciwszy do stolicy swojej, wyniósł tego wierne go poddanego na urząd prezesa rady kastylijskiej.

Po ogłoszeniu oddalenia ministra *Zea*, natychmiast ochotnicy Królewscy zgromadzili się przy kawiarni *Barrio Nuero*, i żądali, aby dla okazania ztąd radości śpiewano pieśni rojalistowskie. Obecni urzędnicy policyjni starali się temu przeszkodzić; lecz nadaremnie, i musiano użyć wojsko liniowe do rozproszenia tłumu. Odtąd zupełna spokojność panuje.

Pan *Zea* przed wyjazdem z *Eskuryalu* miał wysłuchanie u Króla *Jmci*, a wróciwszy do *Madrytu*, mieszka w swoim pałacu. Podintendent policyi *Recacho* prosił o uwolnienie od urzędu; następcą jego ma być *Don Rufino Gonzales* lub *Sebrado*. Xiążę *Infantado* odprawił wjazd do tutejszey stolicy; poprzedzili go dwaj gońcy gabinetowi,

wi, a muzyka ochotników Królewskich wyszła na jego spotkanie, i towarzyszyła pojazdowi.

Przed tygodniem 350 zbrodniarzy skazanych na galery wysłano ztąd pod straż oddziału wojska liniowego. Za przybyciem na granicę *Andaluzyi*, potrafiłi uwieść dowódcę straży, który ich potem puścił na wolność. Zbrodniarze wspólnie nawet z kilku żołnierzami rozbili resztę straży, i przy okrzyku: *Niech żyje Karol V*, schronili się w góry *Sierra Morena*.

Madryt dnia 27 października
(z *Gazety Journal de Deb.*)

Wczora rano ministrowie wyjechali do *Eskuryalu*, dla odbycia tam pierwszey rady ministrów, pod prezydencyą Xięcia *Infantado*, a dzisiaj wieczorem powrócili z nim razem do *Madrytu*. Powiadają, że wypadki tego zgromadzenia znaczny wpływ będą miały na stan półwyspu, ale też będą mogły wydać bardzo wielką odmianę.

Członkowie stronnictwa umiarkowanego zostają w niepewności. Niektórzy z członków junty radzący odbierają listy z pogroźkami. Powiększając gwardyą królewską dwoma batalionami z korpusu marynarki i grenadyerów prowincjonalnych.

(z *Monitora Warszawskiego*.)

Bliższe okoliczności zmiany ministrów są dotąd nieznanne. Nowi ministrowie mieli naprzód uradzić, aby prosić Francyi o odwołanie wojsk francuzkich. Negocycyę względem uznania niepodległości Meksyku, oziębły postępować zaczęły. Nawet zapewniają, że *Xdz Perez*, biskup z *la Puebla de los Angeles* w Meksyku, mianowany został arcybiskupem Meksykańskim i wice-królem, i już w obudwu prowincyach de los Angeles i *Guadalaxara*, które się za sprawą Króla oświadczyły, do wodzi. Biskup rzezony był członkiem Korteżów kadyskich, należy do liczby 70 persów (to jest tych deputowanych, którzy w r. 1814 prosili Króla o zniesienie ustawy korteżów); od 9 lat dopiero jest biskupem de los Angeles.

TURCYA.

Stambul dnia 10 października.
(z *Gazety Warszawskiej*).

Internuncyusz Austriacki i poseł francuzki, mieli w tutejszey stolicy kilka narad z *Reis Effendim*. Polityka francuzka ma być przeciwną grekom, o czém postępowanie agentów francuzkich na *Lewancie* zdaje się przekonywać. Tymczasem oba wspomnieni dyplomacy postarali się o nowy rozkaz Partyi, aby w Xięztwach *Multan* i *Woloszozynny* wszystko w dawniejszym było stanie.

Od granic tureckich d. 30 października.
(z teyże gazety).

W *Jassach* czynią się wielkie przysposobienia do ślubu Xiężniczki *Heleny*, córki *Hospodara* z *Grzegorzem Ghyka*, synem *Alexandra Ghyka*, Wielkiego Hetmana.

Wychodząca w *Smyrnie* gazeta, *Dostrzegacz Wschodni*, z dnia 14 września, pisze, co następuje: „Grecy tak dalece popełniają rozboje na morzu, iż w *Idryi* 200 ludzi w obecności Senatu odważyło się wziąć 2 okręty z portu i z niemi rabować wszystkie okręty europejskie bez różnicy. Taka zuchwałość skłoniła Senat *Idryjski* do zaradczego środka; ogłosił oba te okręty za wyjęte z pod prawa, i opisanie ich posłał Kommodorowi *Hamilton*. Wspomniane okręty miały już popełnić kilka rozbojów. Seiga je okręt wojenny angielski. Mniemają jeszcze w *Idryi*, iż wyprawa z *Alexandryi* uderzy nayspierw na tę wyspę; ciagle więc sypią szanie. Rząd grecki w *Napoli di Romania* posłał tam 1000 ludzi na wzmocnienie osady, i sam myśli się tam udać, jeśli by *Ibrahim* basza uderzył na tę ostateczną twierdzę w *Morei*, będącą jeszcze w mocy greków.“

FRANCYA:

Paryż dnia 6 listopada
(z *Gazety Warszawskiej*).

W dzień imienin Królewskich Hrabia Chabrol, prefekt paryżki, na czele municypalności, miał zaszczyt złożyć powinszowanie Królowi Jmci w takiej przemowie: „Najjaśniejszy Panie! Pierwszy raz miasto Paryż przychodzi złożyć W. K. M. powinszowanie w rocznicę imienin Jego. Pierwszy raz urzędnicy magistratu w tym dniu uroczystym składają u stop W. K. M. hołd swego uszanowania i życzeń. Ciesz się N. Panie z dnia tak pięknego. Jeśli nie bardziej nie zdobi korony Królewskiej, nad przywiązanie narodu, w tym razie korona W. K. M. jest najpiękniejszą na świecie. Francya jest zgodną wewnątrz, szanowaną zewnątrz; handel jej rozszerzony, przemysł podniesiony i zubożony. Kunszt i umiejętności kwitną, związki towarzyskie są umocnione, a religia wykonywa znowu swoje prawa nad sercami. Taki jest, Najjaśniejszy Panie, obraz, który się oczom naszym przedstawia. Dobrodziejstwa te są owocem Twojego sposobu myślenia. Nigdy pod żadnym rządem nie widziałam Francya dni piękniejszych. W dostojnym gronie rodziny Swojej, chlubiąc się synem uwieńczonym sławą, szczęśliwy w szczęściu poddanych swoich, otoczony ich miłością, obyś W. K. M. w tym dniu znalazł najprzyjemniejszą dla serca swego nagrodę, w głośnych błogosławieństwach, które się wszędzie rozlegają. Te są N. Panie uczucia naszego podziękowania, radości i przywiązania. Dziś jest uroczystość Francyi.“

— Dnia 7. —

Stosownie do postanowienia Królewskiego z d. 25 z. m. 32,000 ludzi ma być wziętych do wojska we Francyi.

Tutejszy dziennik *Gwiazda* umieścił następujący artykuł: „Nie można sobie wytłumaczyć powodów przybycia do Francyi biskupa angielskiego. Jest to doktor *Luscombe* z kościoła anglikańskiego w Szkocyi. Jest biskupem bez tytułu i zdaje się, że ma polecenie ewangelizować na lądzie. Byłoby to niegrzecznością zapytać się go kto go upoważnił? jaką władzę ma Król Angielski, naczelnik panującego kościoła, wysyłać biskupa do Francyi? Cóżkolwiek bądź, doktor *Luscombe* dawał bierzmowanie w kościele Oratorji młodemu anglikom i angielkom znajdującym się w Paryżu. Nasi protestanci francuzcy nieco uderzeni byli otaczającym go przepychem, jego długimi ceremoniami, jego poduszką axamitną i powtarzaniem jego modłów. Doktor miał kazanie i wiele mówił o swojej missyi i o sobie samym. W niedzielę, która nastąpiła po obrzędzie, kościół Oratorji wystawiał obraz wielkiej rozmaitości obrzędów. Po zwyczajnym nabożeństwie protestantów francuzkich doktor *Luscombe* przydawał na nabożeństwie podług obrzędu angielskiego i śpiewano hymny kongregacyi presbyteriańskiej Pastora angielskiego *Wilks*. Doktor przebiega kolejną rozmaite części Francyi. Przy końcu sierpnia był w *Calais* i tam udzielił konfirmacyi, jako też w innych miastach północnych. Z *Calais* przybył do *Boulogne* i tam miał kazanie w kaplicy konsula angielskiego. Udał się stamtąd do *Dieppe*, i słysząc, że zamysła zwiedzić brzegi i ofiarować usługi swego powołania anglikom, którzy w tej zwłaszcza porze przybywają do Francyi. Missya podaje biskupowi sposobność do przyjemnej przechadzki i do zwiedzenia kraju. Lecz któż kosztą na to łoży? “

Niektóre gazety angielskie (pisze *Dziennik Gwiazda*) namieniają o wynagrodzeniu 30 milionów, które Francya jeszcze z czasu *Napoleona* ma być winna Zjednoczonym Stanom północnej Ameryki.

Jakże mogą (odpowiada *Dziennik Gwiazda*) mieć amerykańskie, iż *Burbonowie* wynagrodzą im za grabież *Napoleona*? Wszak Ameryka posiada teraz część tego łupieztwa. *Józef Bonaparte* i młodzi *Muratowie*, oraz kilku innych, którzy się grabieżami dzielili, mieszkają w Ameryce. Niechże im zabiorą znaczne majątki, niech je rozdadzą

tym, którzy przez łupieztwa ich krewnych uciępieli; lecz niech nie sądzą, iż grabież człowieka, który złupił przyjaciół swoich, będą zapłacone.

(z *Monitora Warszawskiego*).

Mówią o edmianach w ministeryum naszym zwolna następować mających. W przeszłym tygodniu mówiono, iż PP. Corbiere, Peyronnet i Clermont-Tonnerre usuną się. P. Chabrol ustąpi Ministrem marynarki Panu Portal, a natomiast zostanie Ministrem spraw wewnętrznych; a PP. Lainé, Pasquier i Damas obyma ministeryum sprawiedliwości, interesów zagranicznych i wojny. Świadome rzeczy osoby zapewniają, iż Panu Portal uczyniono propozycje z warunkiem, aby ich udzielił P. Lainé i Pasquier; lecz wszyscy trzej parowie odrzucili je. Teraz słyhać, iż tylko P. Peyronnet ustąpi; następcą jego mianują P. Corbiere. Tym sposobem wakujące ministeryum spraw wewnętrznych ma dostać P. Chabrol (ministrem marynarki w miejscu jego byłby P. Martignac), tak, iż to podzielone ma być na trzy wydziały: na administracyyny, departamentowy i gminny, pod kierunkiem samego ministra; na dyrekcją handlu i rękodziel pod kierunkiem P. St. Cricq; na dyrekcją sztuk pięknych i teatrów pod styren P. Sosthen de la Rochefoucault. Wszystkie te wieści są tylko wieściami, ale się w publiczności ciągle utrzymują.

Baron *Mylius*, podać miał ministrowi Marynarki memoriał, w którym dowodzi, że nietylko jest rzeczą sprawiedliwą, ale także konieczną abywolnym mulatom w naszych osadach, używanie praw obywatelskich było dozwolonę.

ANGLIA.

Londyn d. 3 listopada.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Z pism urzędowych, podanych Parlamentowi, okazuje się, iż w przeciągu lat 4 od roku 1820 do 1823, w wielkorządztwie bengalskiem, spaliło się 2409 wdów indyjskich, to jest, 597 w roku 1820; 654 w roku 1821; 533 w roku 1822 i 575 w roku 1823. W Wielkorządztwie Bombayskiem spaliło się ich 201.

Gazeta Amerykańska *Michigan-Herald* z dnia 2 września donosi o wielkiej radzie kilku pokoleń Indyjskich, odprawionej dnia 4 sierpnia, na łące *des chiens* z Kommissarzami Zjednoczonych Stanów w celu przywrócenia pokoju między nimi, i oznaczenia granic każdego pokolenia. Po 12-todniowych układach i wysłuchaniu żądań każdej strony, pokój zawarty został.

Listy z *Rio Janeiro* pod d. 18 września donoszą, iż zawarcie traktatu, który niepodległość Brazylii nazawsze zabezpiecza, sprawiło tam wielką radość. W dzień ogłoszenia jego, była wielka gala udworu. Poseł Angielski *Stuart*, oraz sprawujący interessa Austrii i Francyi, Baron *Marschall* i Hrabia *Jestat*, wprowadzeni uroczysto przez Cesarzkiego Mistrza obrzędowego *Ludwika de Saldanha de Gama*, składali Cesarstwu powinszowania. Flotty Angielska i Francuzka, tudzież wszystkie okręty znajdujące się w porcie, wywiesiły bandery swoje, a Cesarz odprawił uroczysty wjazd do miasta wśród wystrzałów działowych. Wkrótce potem odbył Cesarz przegląd zgromadzonego wojska. Z powodu uzyskaney, sposobem tak świetnym niepodległości Brazylii, rozkazał Cesarz, aby wyrazy *niepodległość lub śmierć*, które dotychczas na naramiennikach żołnierze mieli; nadal na nich się nie znajdowały. Wstęp do wspomnionego traktatu zawartego w dniu 29 sierpnia, i tegoż dnia przez Cesarza zatwierdzonego, jest następujący:

W imię świętej i nierozdzielnej Trójcy.

„Gdy najprawowierniejszy Król Jmć w swoim Królewskim umyśle, ciągle najszczerzej pragnął, aby pokój, przyjaźń i dobre porozumienie, między bratnimi narodami, które najświętsze węzły pogodzić i wiecznym przymierzem łączyć powinny, były zachowane; przeto dla osiągnięcia tak ważnego zamiaru, dla pomnożenia powszech-

nego dobra, dla zabezpieczenia politycznego bytu, oraz przyszłych losów Portugalii i Brazylii; chcąc usunąć wszelkie przeszkody, wymienionemu powinowactwu, zgodzie i szczęściu obudwóch krajów przeciwne, uznał N. Pan dyplomatą z dnia 13 maja r. b. Brazylię za niepodległą, od Królestwa Portugalii i Algarbii oddzielne, Cesarstwo, a swego ukochanego syna *Don Pedro* za Cesarza, odstępując wspomnianemu synowi swemu i jego prawym następcom, z własnej i nieprzymuszony woli, i przenosząc na niego najwyższe zwierzchnictwo nad rzeczonym Cesarstwem, a przyjmując i zatrzymując dla siebie tylko sam tytuł. Obadwa Najjaśniejsi Monarchowie, przyjmawszy pośrednictwo Króla Jmci Wielkiej Brytanii, dla załatwienia wszystkich czynności przygotowawczych, ścigających się do rozdziału obudwóch krajów, mianowali następujących pełnomocników: Najjaśniejszy Cesarz *Ludwika Józefa de Carvalho e Mello*, Radeę Stanu, Dygnitarza orderu Cesarzkiego krzyża południowego, Kommandora orderu Chrystusa i orderu Poczucia, Ministra Sekretarza Stanu spraw zagranicznych; tudzież Birona *de Santo Amaro*, Grandę Państwa, Radeę Stanu, Szambelana, Dygnitarza orderu Cesarzkiego Krzyża południowego i Kommandora orderu Chrystusa, Wieży i Miecza; nakoniec Panna *Franciszka Vill. i Barbosa*, Radeę Stanu, Kawalera wielkiego krzyża orderu Krzyża południowego i orderu Chrystusa, Pułkownika Cesarzkiego korpusu inżynierów, Ministra i Sekretarza Stanu marynarki i jeneralnego Inspektora wojsk morskich; a N. Król Jmci Portugalski *Karola Stuart*, tajnego Radeę Króla Jmci Wielkiej Brytanii, Kawalera wielkiego Krzyża orderów Wieży, Miecza i Podwiązki, którzy po okazaniu i wymianie właściwych pełnomocnictw, zgodnie z zasadami na wstępie przyjętymi, zgodzili się na następujące artykuły; i t. d. (Treść artykułów umieściliśmy w Numerze poprzedzającym.)

— Dnia 4. —

Przeciwnicy nadania swobód katolikom irlandzkim, sposobią się już do wyboru członków Izby niższej Parlamentu w roku przyszłym, właśnie, jak gdyby do nowej walki. Niedawno podano Xiążęciu *York*, jako naczelnikowi tego stronnictwa, kilka adreśmów, na które w mocnych wyrazach odpowiedział. Zdaje się więc, iż katolicy niewielką mogą mieć nadzieję, aby i w roku przyszłym życzenia ich zostały spełnione.

Dnia 1 b. m. nastąpiło dalsze odroczenie Parlamentu do d. 5 stycznia.

Bięć gońców jest tu bardzo czesty. Wczoraj odebrano znówu listy z *Paryża*, *Berlina* i *Lisbony*.

Kupcy tuteysi, handlujący zbożem, spodziewają się, iż w przyszłym miesiącu porty Angielskie będą otwarte dla zagranicznego jęczmienia z opłatą cła po 5 szylingów. Dnia 28 z. m. średnia cena jęczmienia była 40 szylingów za kwarter.

Lord *Cochrane*, zbijając mnóstwo wieści, umieszczonych o nim w Gazetach, ogłosił publicznie, iż nie miał żadnych długów, bo długi rządu Brazylijskiego nie były jego długami, a zatem nie mógł być zapozywany, lub wzywać opieki praw, przeciw swoim wierzycielom. Oświadczył daley, iż Panu *Walter Scott* nie darował sztyletu *Montezuma*; którego nawet nie widział. Zaprzeczył nakoniec pogłosce, jakoby żona jego zabiła rozbójnika.

Do *Portsmouth* przybyła szalupa wojenna Angielska *Sparrowhawk*, która d. 7 września wypłynęła ze *Smyrny*, a d. 21 tegoż miesiąca z *Malty*. W *Smyrnie* powszechnie mówiono, iż Kapitan *basza* otrzymał rozkaz, aby *Mehemeta Aly*, *baszę* Egiptu, który podług zdania Porty, nie bardzo się gorliwym okazuje w działaniu przeciw Grekom, zwać na swój okręt, i albo mu głowę uciąć kazal,

albo sprowadził go do *Stambulu*. Flotta Turecka ma bydź w złym stanie. Wapomniona szalupa przywiozła Kapitana *Trelawny*, azwagra *Odyseusza* do *Zante*.

Wiadomość o uwiezieniu lub ucieczce *MacGregora*, Kaoyka kraju *Poyais*, w *Paryżu*, okazała się bezzasadną.

Jedna z Gazet tutejszych donosi, iż rząd Meksykański chce przyjąć do służby swojej Kommodora północno Amerykańskiego *Porter*, i daje mu 25,000 dollarów roczney płacy. Rząd kolumbijski uczynił także podobną propozycją temu officerowi morskemu. Potęga morska Meksykańska składać się będzie wkrótce z okrętu liniowego; 4 lregat i kilku mniejszych statków, na dalsze zaś jej powiększenie przeznaczono 3 miliony dollarów. Rząd kolumbijski stara się również o wzrost swojej potęgi morskiej, i kilka okrętów buduje się dla niego w Anglii i Ameryce północney.

W traktacie zawartym między Portugalją i Brazylią niemasz wzmianki o wynagrodzeniu pieniężnym dla Portugalii, lubo w tém mniemaniu zostawiono 2 miliony funt. szterl. z pożyczki, zaciągnoney w *Londynie* dla Rządu Brazylijskiego. Cena obligów tej pożyczki, lubo się on-gdy nieco podniosła, wkrótce jednak spadła, a to z powodu wątpliwości, czy Król Jmci Portugalski zatwierdzi wspomniany traktat.

Odebrano tu ważną, lubo jeszcze nieurzędową wiadomość z *Kalkuty*; iż kroki nieprzyjacielskie z *Romanami* ustały, przez zawarcie traktatu, który posłano do zatwierdzenia rządowi w *Bengalu*.

W kościele ś. Pawła wystawiono pomnik z kararyjskiego marmuru, sławnemu Lordowi *Heathfield* (Jenerałowi *Elott*) znanemu przez waleczną obronę *Gibraltaru*. Posąg ma 7 do 8 stóp wysokości.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Bryg *William Luce*, pod kapitanem *Leet*, wypłynął wczoraj z *Tamizy* do *Parmas*, zkąd uda się do *Port-au-Prince*. Statek ten, naładowany jest wszelkiego rodzaju narzędziami do pracowania w kopalniach złotych i srebrnych, na których wydobywanie Prezydent *Boyer* udzielił prawo kompanii *Hayti*. W *Falmouth* zabierze dwóch Dyrektorów górnictwa, *Probiezra* kruszców, i kompanię górników.

Prezes Rady ministrów, będący oraz ministrem skarbu, tudzież ministrowie spraw wewnętrznych, morski, spraw zagranicznych, minister stanu *Hrabia Chaptal*, i Pan *St. Cricq*, prezes bióra handlowego, zwiedzili d. 21 b. m. wielką fabrykę Panów *Manby* i *Wilson* w *Charenton*. Bawili 2 godziny i dokładnie wszystko rozpoznawali. Oglądali wielką prasę wodną, która ma siłę 700 koni. Pod młotem, ważącym 3,500 kilogramów, w 4 minutach ogromne sztuki z-laza przebijano na blachę. Szczególniejszą uwagę zwrócili o żelazne statki, takiej wielkości, jaką mają największe statki na *Sekwante*. Panowie *Manby* i *Wilson* utrzymują w fabryce swojej 350 anglików i tyleż francuzów. Aby się zaś Francuzi ci lepiej obeznali ze swoją rzeczą, właściciele fabryki każą ich uczyć geometrii i mechaniki.

Puszczono tu w obieg książeczkę bez tytułu i bez podpisu drukarza, obejmującą spis osób żyjących w *Londynie* z systematycznego zaciągania długów, których nigdy nie placą. Pierwszy numer obejmuje 4000 takich imion. Jest to spsób dość nieprzyjemny dla wielu, których tym sposobem chcą za pomocą hańby do uczciwszego sposobu myślenia nakłonić.

Jeden z *Missyonarzy* metodystów, powracający z wysp morza południowego, zapewnia; że widział ludożercę w nowej *Zelandyi*, i że ten potwór zabił 30 niewolników wprzód nim go *missyonarze* schwytali.

Pozwolono drukować. Z polecenia *JW. Litewskiego* Gubernatora
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Rodakoyi.

Wilno dnia 16 listopada o. s. 1825 Roku;

Dziennik Wileński.

Numer 9ty ma miesiąc wrzesień zawiera następujące materye: *Przemysł i Handel.* O utworzeniu w Mińsku towarzystwa zachęcenia przemysłu rękodzielniczego. — Rzut oka na towarzystwa utworzone ku wspieraniu przemysłu. — *Podróże.* Podróż Minutolego do kościoła Jowisza Amońskiego. Ciąg 7my. — *Fizyka.* O kamieniach meteorycznych i przyczynach mogących je tworzyć, rozprawa prof. Drzewińskiego. — *Wypadki Spółczesne.* Wiadomość o życiu N. Maksymiliana I, Króla bawarskiego. — Rzut oka na wypadki roku b. od maja do września. — *Poezja.* Wiersz L. Skindera do... — *Bibliografia.* Opisanie rękopisów biblioteki Hrabiego Tolstowa. — *Towarzystwo i Zakłady.* Cesarzski Uniwer. moskiew. — Cesar. kr. towarz. roln. w Wiedniu. — *Nekrolog.* Hrabia Kacépède. — *Nauki Stosowane.* Orozmnożeniu i ulepszeniu w Rosyi gatunków owiec cienko-włnistych. — Opisanie fabryki porcelany w Wiedniu (dokończenie). — Gospodarstwo wiejskie niderlandkie. (Ciąg 5ty). — Udoskonalony sposób robienia podków. — Sposób zginania drzewa bez użycia ognia. — Sposób polerowania granitu. — Sposób odpedzania mrówek od drzew owocowych. — O robieniu żurku angielskiego. — Sposób wygubienia kretów. — Atrament suchy.

1. Od Litewsko-Grodzińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż na oddanie warendowną dzierżawę pozostałych po śmierci jenerała byłych woysk polskich Xięcia Tadeusza Giedroycia, majątkow, jako to: Nowoszyce ze wsiami Zarudzi, Zaprudzie, Nowoluczki, Borowo, Hrebniaki, i Zastruże w Kobryńskim, Podelsney zaś i Zosim z przynależącemi do nich wsiami i urządzkami w powiecie prużańskim położonych, odbywać się będą w tym Rządzie targi, i jeżeliby kto życzył wziąć pomienione majątki, zechce przybyć do tych targow z dostateczną ewikcyą na terminy: 7, 9 i 12 stycznia następującego 1826 roku. Dnia 9 listopada 1825 roku.

Sekretarz i Kawaler Piotr Lindochowski.

1. Sad taxatorsko-exdywizorski na rozdział między wierzycielow funduszu JW. Mateusza b. Podkomorzego Nowogr., i W. Jana Kapitana woysk pol. Markiewiczow Remissą Sądu Głow. Litew. Grodzień. 2go Depatamentu dnia 28bra teraz. roku zaferowaną ustanowiony, w terminie przez tę Remissę zakreślonym to jest w dniu 3/ praesen. do majątności Sawicz w Pcie Nowogr. sytuowanej przybywszy, po uprzątnieniu akcesoryjnych czynności, komportacyą tak na dłużnikach i kredytorach, jako też i dalszych interessowanych osobach stawających i niestawających, z obowiązkiem spełnienia oney w dniu 2 january przyszedłego 1826 roku do Kancellaryi Ziem. Nowogr. na 4niedzielną persystencyą przeznaczył, termin powtórnego sądowego zjazdu w dniu 10 7bra tegoż roku zakreślił, żeby ztém wszyscy kogo to interessować może powiadomieni byli, przez awizacyą niniejszą obwieszcza, i że skutkiem Remissy Sądu Głow. na nieprzyniesione do tego konkuruu pretenzysie wieczysta amissya zapisana będzie ostrzeżga. Dat 1825 9bra 7 dnia.

Prezydujący Felicyan Wereszczaka Sędzia

Ziem. Ptu Nowogródz. Franciszek Pietraszewski Sędzia Ziem. Ptu Nowogrodz. Exdywizor. Alojzy Przecławski Sędzia Ziem. Ptu Słonim. Exdywizor. Regent Franciszek Stefanowicz.

1. Antiphona. Tak zowią spiewy przez które Kapłanowi Chor odpowiada, ale te odpowiedzi powinny być od Choru w harmoniczney czystości i bardzo powoli oddane. Dla pozyskania tego rekomenduję wszystkim kościelnym śpiewakom takowe harmoniczne i na 4ry głosy napisane odpowiedzi zabrać bezpłatnie w kardynalii od niżej podpisanego

Jana Dawida Hollanda.

Wolno drukować dnia 4 listopada 1825 roku Radca Stanu i Cenzor Ignacy Reszka.

4. W kantorze ogrodowym Pana J. H. Zigry znajdują się do zbycia nowo przybyłe harlemskie kwiatowe cybulki, szczególney dobroci, których katalogi rozdają się bezpłatnie w księgarni P. Józefa Zawadzkiego w Wilnie.

U tegoż Pana Zigry w Rydze dostać można za cenę pomierną drzew owocowych jako to: gruszek, jabłek, trześni, wiśni, śliwek, brzoskwiń, morelow, krzakow, wielkich holenderskich porzeczek, wielkiego angielskiego agrestu, czerwonych i żółtych maltańskich malin, najpiękniejszych krzakow różowych, goździków, pierwiosnków, północno-amerykańskich krzewów i drzew, exotycznych roślin i wiele innych.

5. Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego Całą Rosyą etc. etc. etc.

Urodzonemu Felicyanowi Lachowiczowi byłemu Starostwa Morgińskiego Administratorowi, Wincentemu pycu Stanisławowi nieletniemu Synowi Rzewuskim, Wincentemu Kiryłowskiemu, Jakubowi i Jadwidze z Kiryłowskich Tomkiewiczom stopień własny i Józefa oraz jego żony z Kiryłowskich Szczyglińskich, reprezentującym, Stefanowi Olendzkemu Sędzicowi Preński, Tekli Olendzkiej Sędziance; Teofili matce z dokładem opieki, Wincentemu, Bogusławowi i Józefowi synom, Johannie córce Eynikom, Ludwice z Opolskich matce i jey potomstwu de Rennom Porucznikom woysk francuzkich w dokładzie opieki, Michałowi Opolskiemu Chor. woysk Ross. XX. Bernardynom klasztoru Kowieńskiego, Zofii Platonównie Baronessie Pirchowey Jenerałowey woysk Ross. z dokładem opieki, Serhiejowi Szeremietjewu Półkownikowi woysk Ross., Dymitrowi odstawnemu Generalowi woysk Ross., Alexandrowi Rotmistrzowi Kawalergardow, Platonowi Sztabs Rotmistrzowi tegoż pólku i Walerjanowi 14 klasy Graffom Zubowom, Ickowi i Gicie Frankmanom Star. mieszkańcom Jabwoyńskim, Hirszy Ickowiczowi, Goldbergowi mieszkańcowi Szrednickiemu, pretensorom i debitorom do massy funduszow po zesłym Krzysztofie Olendzkim Szambellanie b. Dworu pol. i Kawalerrze Orderu s. Stanisława, z instancyi Urodz. Alexandra Olendzkiego Podkom. Wolkowysk. successora po wyrażonym Szambellanie Olendzkim,

pozew przed Sądem Ziemi Rosień, w dniu 1m Xbra idącego roku, na tę sprawę złożyć się mający; w referencyi do Dekretu Remissyynego Sądu Główn. Lit. Wileń. 2go Departamentu datty 27 listopada 1824 r., do rezolucyi Ziemi Rosień. julii 3 i 8bra 7 terazniejszego 1825 r. zaszłych, do wszelkich oraz dowodów w sprawie złożyć się mających szczególnie: iż imo obżałny Felicyan Lachowicz, jak świadczy własnoręczna obżałnych assekuracja 1818 r. junii 16 d. podpisana, tegoż dnia w 1819 r. approbowana; administrując dożywotnią posessyą zmarłego Szambellana Olendzkiego w Morgiszkach, objawszy tam bydło, koni, owce, świnie i ptastwo; wszelką oraz dalszą ruchomość gospodarską; zebrawszy z włości remanentowe siano i od opłaty podatków, w ostatnim posessyi swey roku, pozostałe mając pieniądze, u tego wszystkiego ogółem najmniej rubli sr. 3,000 wartości w ręku swym zadzierżał, dla krzyca zaś tego i korzystania z obcey, na satysfakcyą rzetelnych długów zmarłego Szambellana Olendzkiego iść powinney własności, w komportacyi p. rezolucyą Ziemi Rosień. 1825 r. julii 3 d. nakazaney, żadnego inwentarza na tę posessyą ani Bierczakow sobie dawanych nie złożył, nadto wedle umowy własną ręką nieżyjącego Szambellana Olendzkiego spisanej, za intratę Morgiską ostatniego roku rubli sr. 900, nieopłacił, chociaż umowa do końca nadwierzona nie była i nikt Waszności bez czasu, po śmierci nawet Szambellana Olendzkiego niedepozydował, jak o tém własne obżałgo przeswiadczają dowody, mimo to przecie, obżałny wydobywszy już umorzone rachunki, naliczył sobie wyżej 2,000 rubli sr. i w takiej pretensyi zyskał Dekreta zaoczne, z narażeniem żał. na niepotrzebne koszta; 2do obżał. Rzewuzki niemogąc już mieć ewikcyi na summie będącey u Graffow Zubowow, i przez assekuracyą zmarłej żony swey Konstancyi z Olendzkiej Rzewuzkiej nieżyjącemu Szambellanowi Olendzkiemu wydaną i przez puszczenie w amissyą juramentu Dekretem Ziemi Szawel. 1821 r. 8bra 22 d. teyże obżał. żonie naznaczonego, niewłaściwie dopiero do tey summy o dar czer. zł. 1,000 przez nieżyjącego Szambel. Olendzkiego uczyniony, stosunek swój zwracasz, nadto obżałny ze zmarłą żoną swoją oddalając się ze służby z Gilwicz za rządów dożywotnich zmarłej dopiero stryjenki żałgo, znaczną ruchomość fundow. zabraliście i na 40 furmankach Gilwickich, bez żadnego rachunku, ze szkodą żałgo i rzetelnych wierzycieli Szambellana Olendzkiego, wywiezliście, z tego więc zaboru równie jako i exekwowanych tradycyi winieniś zdatż rachunek; 3to obżałni Kiryłowski i Tomkiewiczowie, poszukujecie czer. zł. 1,483 których zmarły Krzysztof Olendzki nigdy u obżał. nie wziął; za kartami przez Jana Kiryłowskiego Komissarza i powiernika niegdyś w domu zmarłego Szambellana Olendzkiego, na blankietach antedatowanymi, jak pod dattą 1789 roku, 9bra 22 d., pieczętarza Szawlińskiego świadectwo przekonywa; należności tém samém nikożemney a wyznaniem Jana Kiryłowskiego w 5m punkcie jego testamentu w 1803 sprawionego zniszczoney; albowiem Jan Kiryłowski tych obligow sprawca i pierwszy pieczętarz, zredukował tam całą za nimi należność do 200 a naywięcey 300 czer. zł., podając tém samem rzecz całą pod wyrok konstytucyi 1505 r., iż variens in jure non est audiendus, nie tylko więc obżałni nie zyskać nie

możecie, ale owszem expensa powrócić i na pewność ich, ante principale, złożyć dobrze osiadłego obywatela parękę, winniście, 4to obżałny Stefan Olendzki Sędzic Preński, mając pretensye własne z rejestrowych rachunkow w obligi i dekreta zamienione, nadto za przelewem Urodz. Franciszki Olendzkiej siostry swey na czer. zł. 300; od zmarłego Krzysztofa Olendzkiego w roku 1805 8bra 9 d. darowanych, procentow poszukiwać nie możesz, gdyż osobliwie Urodz. Franciszka Olendzka, kiędą dar przyymowała jednoczasowie assekurowała zmarłego Szambellana Olendzkiego; iż procentow aż do oddania kapitału liczyć i dopominać się nie będzie, nakoniec obżałny zlokowane w Ziemi Telszew. kancelaryi, na rzecz zmarłego Szambellana Olendzkiego rubli sr. 506 kop. 18 $\frac{1}{2}$ morgiskiey intraty, po Dekrecie Ziemi Telsz. w 1816 r. marca 31 d. zapadłym, przez urzędową tradycyą podniosł; z wyexekwowaney tradycyi u Graffow Zubowow intraty pobierał, a tradując summę u Graffow Zubowow w r. 1821, januar. 22 d., jak list tradycyyny poświadcza, w całej summie czer. zł. 786 gr. 26, Ziemi Telsz. Dekretem sobie wskazaney lokował się, i z tego wszystkiego winieniś zdatż rachunek; 5to obżałowani Eynikowie za kartą niegdyś Komornikowi Samuyle wydaną, bez jego przelewu, ztém rzeczy obcey niewłaściwie poszukujecie, 6to obżałni Opolscy i de Rennowie mając rzecz wielą dawnościami umorzona i pod apellacyą w Rządzącym Senacie zostająca, żądając z pozostałych zmarłego Szambellana Olendzkiego funduszow satysfakcyi, winniście na zabezpieczenie tey summy i expensow z całkowitego procederu, złożyć porękę; 7mo obżałni XX. Bernardyni kowieńscy, mając pretensyą już w Ziemstwie Rosień. skassowaną, przeciwko Naywyższym przepisom punktu 130, kon. 1764 r. nie możecie w tymże Ziemi satysfakcyi zyskać; osobliwie gdy pretensya obżał. jest nikczemna dawnościami umorzona nigdzie approbaty zyskać nie może, 8vo obżałna Pirchowa, Szeremetjew i Graffowie Zubowowie niezwyčajnie wielkie potworzyliście expensow rachunki, iż wnosić wypada, że zmwę między sobą uczyniwszy, sami jedni rozebrać chcecie summę na satysfakcyą ogólnie wszystkich wierzycieli oddaną, bez osobistego ztém oprzysiężenia tych rachunkow nic za nimi zyskać nie możecie; wreszcie obżał. Szeremetjewa zmarły Szambellan Olendzki ewiktorem nie był i żadnych do niego stosunkow obżałny mieć nie możesz; gno obżałni Starozakonni Icek Leybowicz i Gitta Frankmanowie mając przez wyrok Ziemstwa Rosień. datty 1822 r. 8bra 22 d. pretensyą o 1159 zł. skassowaną, satysfakcyi zyskać nie możecie, a przeto expensa na które narażacie winni będziecie zwrócić a tym czasem na zabezpieczenie tych expensow kaucyą złożyć, 10mo obżałny Hirsz Ikcowicz Goldberg niesłusznie upominasz się o cóżkolwiek z powodu kontraktu ze zmarłym Szambellanem Olendzkim na dostawkę zboża w 1817 8bra 1 d. zawartego, kiędą wedle własnoręcznego rewersu, więcey niżeli na to dałś pieniędzy, zboża wybrałś; kiędą słowem jeszcze rubli srebr. 15 kop. 40 z tego względu zawiniasz, ztąd niżeli oczywista rozprawa nastąpi, winieniś złożyć kaucyą na odpowiedź expensow, podług uczynionego tedy, w szczegółach, rzeczy wyjaśnienia, oczywiście, przez zmyślone, niesłusznie wielokroć pomnożone pretensye, obżałni usiłujecie pozostałość ze-

szłego Sambellana Krzysztofa Olendzkiego między siebie rozszarpać, obok tego, w swoich pozwach, pomawiać prawa żalmu służące i niesprawiedliwsze jego stosunki ze stopnia zmarłej Pauliny z Oranowskich Olendzkiej Szambellanowej; które wszakże, jako z zagranicznych długów wynikłe; gdyby niebyły do żalga przeszły, byłyby zapewne dawno już wyczerpnięty, za pośrednictwem Rządu, cały satysfakcyi obiekt dzisiejszy i nie tylko zmyślone niektórych pretensye ale nawet i słuszne innych na zawsze poüpadaćby musiały, osobliwie, kiedy wola jest rządu, iżby prywatne długi i opisy po Jezuickiej possessyi po Szambellanie Krzysztofie Olendzkim pozostały obarczać nie mogły, przeto idąc żalcy do Sądu prosi nadewszystko znikczemnienia zarzutu o kondykt a za pomowienie w tém żalującym i zmarłej stryjenki ukaranie obżalnych stosownie do Konst. 1726 r.; w celu zaś odkrycia i wyśledzenia zatajonych funduszów masy, obżalmu Felicyanowi Lachowiczowi b. Starostwa morgiskiego Administratorowi, nakazania komportacyi pod przysięgą osobistą, inwentarzów, rejestrów bierczych i krescencyynych; dowodów oraz mogących cały ciąg służby i administracyi jego w Starostwie Morgiskim usprawiedliwić; naznaczenia z nim aktów inkwizycyi, kalkulacyi i weryfikacyi, sądzenia dla masy tego wszystkiego, co się ztąd wykryje a na pewność odpowiedzi za szkody i expensa, zalecenia iżby obżalny Lachowicz, kaucyą najmniej 4,000 rubli sr. wynoszącą dobrze osiadłego obywatela, nizeli rozprawa nastąpi, w Sądzie Ziem. Rosieñ. złożył; wreszcie skassowania wszelkich zmyślonych stosunków i ukarania tegoż obżalno za utajenie w komportacyi w górze wypisanych dowodów; z obżal. Rzewuskim przeznaczenie aktów inkwizycyi, dla wyśledzenia w Gilwiczach, jaką i czyją ruchomość oddalając się ze służby ztamąd wywioził, a co się z tych aktów na rzecz masy odkryje, po należytym każdej rzeczy ocenieniu, wypadającej summy i pobieranych intrat z tradycyjnych possessyi, wyboru oraz za kwitami i rachunkami, na rzecz kapitału policzenia i pretensyi obżalno Kiryłowskiego i Tomkiewiczów; skassowania w skutek Konst. 1565 r., całkowitego ich stosunku, powrócenia expensów prawnych, najmniej rub. sr. 1,500 i wskazania tego na rzecz masy, na pewność zaś odpowiedzi, zalecenia iżby obżal. ante principale, należytą złożyli porękę, uchylecia pretensyi obżalnych Eynikow za kartą do której nie mają prawa, i zostawienie tey pretensyi mającemu jus ad rem, zalecenia obżalmu de Rennom i Opolskim, iżby ewikią na poszukiwaną przez nich a pod apellacyą będącą summę, złożyli, skassowania pretensyi XX. Bernardynow kowieńskich; Dekretem Ziemstwa Rosieñ. już znikczemnionej a dawnościami umorzoney, skassowania nie mniej pretensyi napastney dawno umorzoney a Dekretem Ziemstwa Rosieñ. 1822 r. 8bra 22 d. skassowanej Starozakon. Icka Leybowicza i Gity Frankmanow; sądzenia na nich expensu najmniej 300 rubli sr. i złożenia odpowiedney paręki, skassowania nakoniec pretensyi Starozakon. Hirszy Ickowicza Goldberga Średnickiego, przewrótnie do funduszów zmarłego Sambellana Olendzkiego zastosowanej, zasądzenia na tymże Hirszy rubli sr. 15, kop. 40, z porachunku o zboże wypadających, z procentem; wskazania też na nim expensów prawnych dla masy i złożenia poręki

1,000 rubli sr. wynoszącej przynajmniej, w rzęczy obżal. Stefana Olendzkiego Sędzica Pren. detrunkaty kwitów oraz intrat z tradycyjnych possessyi wybranych; uchylecia żądanych procentów ex re przelewu Ur. Franciszki Olendzkiej, wskazania na obżalnych Zubowach summy 3,000 cz. zł. z wypadającymi procentami na rzecz masy, detrunkaty w reszcie wszystkim obżalnym tego co się z kwitów i innych źródeł wybranem okaże; uchylecia wszelkich niedorzecznych wniosków, exaggerowanych i nadzwyczaj namnożonych wydatków, uwolnienia dóbr poJezuickich mocą Ukazów, od wszelkich za długi prywatne odpowiedzi; uchylecia żądanych ze strony obżalnych expensów, albo decydowania przysięgi każdemu z obżalnych, na ich wierności; sądzenia oraz tego wszystkiego co przez sprawę proszonem i dowiedzionem będzie z wolną poprawą żaloby.

Roku 1825 mca 8bra dnia 31 nizey na podpisie wyrażony Woźny świadczę, iż takowego pozwu kopie, jedną: po WJMPP. Felicyana Lachowicza b. Administratora Morgiskiego; Wincentego oycy, Stanisława nieletniego syna Rzewuskich, Wincentego Kiryłowskiego, Jakóba i Jadwigę z Kiryłowskich Tomkiewiczów; Stefana Olendzkiego Sędzica Pren.; Teofilę matkę z dokładem opieki, Wincentego Bogusława i Józefa synów, Johanne córkę Eynikow; Ludwikę z Opolskich matkę i jey potomstwo de Rennow Porucz. woysk francuzkich w dokładzie opieki; Michała Opolskiego Chor. woysk Ross., XX. Bernardynow klasztoru Kowieñ., Teklę Olendzkę Sędziankę Preñską, po Starozakon. oraz Ickę i Gite Frankmanow, Hirszę Ickowicza Goldberga, jako nieosiadłych do drzwi sądowych Ziem. Ptu Rosieñ. przybiłem, 2gą po JWW. Dymitra odstawnego Jenerała woysk Ross., Alexandra Rotmistrza Kawalergardow, Platona Sztabu Rotm. tegoż pułku, i Waleryana 14 klasy Grałom Zubowów, Zofii Platonównie Baronessie Pirchowey Jenerałowey woysk Ross. na dniu dzisiejszym w dobrach Pronnadiowie w ptcie Rosieñ. położonych, a JW. Sierhiejiowi Szeremietjewu Pułkownikowi woysk Ross. tegoż dnia w dobrach Parowie w tymże Rosieñ. ptcie podałem i o następney rozprawie zawiadomilem. Paweł Pietraszkiewicz Woźny Ptu Szawel.

Roku 1825 mca październiká 31 dnia, przed Aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ziem. Ptu Rosieñ. stawając obecnie Woźny rellacyą podanego Pozwu Urzędowie zeznał. Przyjąłem Teodor Juszkieicz Rejent Ziem. Ptu Rosieñ.

Takowy Pozew wolno drukować. Dnia 9 listopada 1825 roku. Cenzor Radzca Stanu Ignacy Reszka.

2. Sąd Taxatorsko - Exdywizorski na domiar satysfakcyi wierzycielom WW. Eustachiego i Kajetana Korsaków przez Sąd Głny Miński 2go Departamentu przeznaczony i w skutek Ukazu tegoż Sądu Głogo terażń. 1825 roku wrześnie 3 dnia pod N. 2585 wyszłego, do majątności małych Dolcow w Powiecie Borysowskim położoney, przybyły, zgodnie z żądaniem debitorów i W. Ignacego Korsaka Sędziego Granicznego Borysowskiego, dla wyexpediowania aktów w majątkach konkursowi uległych w Gubernii Witebskiej sytuowanych, W. Franciszka Kuścińskiego z koła swojego wydelégował, odbycie aktów w majątkach Ptu Borysowskiego i załatwienie dalszych z kolei

wypadających czynności przedsięwziął, i że od dnia 5 stycznia następnego 1826 r. słuchaniem głosów produktowych i odpowiednich a następnie finalnem rzeczą rozwiązaniem zajmie się zapowiedział; o czem interessowane strony obwieszczając, zastrzega razem, iż oczekiwać na nikogo nie będzie, lecz dla niestawających wiekuiistą utratę pretensyi w stosunek do Remisy zakreśli. Dat 1825 września 28 dnia.

Jakub Estko Exdywizor i Kawaler.
Floryan Swida Exdywizor.
Franciszek Kusciński Exdywizor.
Aloizy Nielubowicz Regent.

3. WJPan Kazimierz Izykowiez Rotmistrz powiatu Kowieńskiego, zaścianek zwany Dzaugie w powiecie Rosieńskim w Parafii Wielońskiej położenie mający, a dekretem exdywizorskim z Srzednickiej exdywizyi jemu wiecznie przysądzony, wybył wiecznością WJPanu Stanisławowi Wolkowi, przeto jeżeli ma kto jaką pretensyą do namienionego Zaścianku, raczy przez pismo odnieść się i dowody na to okazać w przeciągu sześciomiesięcznego terminu do mnie niżej podpisanego w miasteczku Jurborgu, w temże Rosieńskim powiecie położonym mieszkającego, zawiadamiam. Jurborg 1825 roku października 31 dnia.

Józef Maruszewski Rewizor Części Jurborskiej.
Pozwolono drukować 9 listopada 1825 r.
Cenzor Radzca Kolegialny Symon Zukowski.

Ogłasza się niniejszém, iż od dnia 13 listopada r. b. będą przyjmować chore bydłeta do zakładu Weterynarnego CESARSKIEGO Uniwersytetu Wileńskiego, na ulicy Spaskiej na dziedzincu Teatru Anatomicznego, pod następnymi warunkami.

1. Przyjmują się chore bydłeta domowe od godziny 7 ranney do 6 wieczorem, a w nagłych zdarzeniach i później.

2. Posyłający bydłę chore, oznajmuje o tém Weterynarzowi znajdującemu się zawsze przy zakładzie.

3. Karm i lekarstwa w części opłacają się z góry, a reszta po skończoney kuracyi.

4. Może też być dostarczany karm w naturze przez właściciela podług przepisu, a w takim razie pozostałe po wyleczeniu, zwraca się właścicielowi.

5. Za lekarstwo i karm płaci się według ustanowionej taksy.

6. Oprócz pomienionych wydatków, właściciel żadnych innych nie ponosi.

7. Za posługę, za wszelkie operacye i samo leczenie nic się nie przyjmuje i nic się nie liczy.

8. Właściciel przynajmniej co dwa dni dowiadywać się powinien o stanie zdrowia swego bydłęcia.

Inne szczegóły ogłoszone są w samym zakładzie.

Sekretarz Norbert Jurgiewicz.

3. W skutek Dekretu Remissyynego Ziem. Pttu Nowogrodz. w dniu 23 października 1825 r. zaszłego, Taxę i Exdywizyą massy funduszu W. Józefa Baki Chor. Woysk Ross. a mianowicie folwarku Buywidowszczyzny w Ptcie Nowogr. sytuowanego przeznaczającego. Ja Exdywizor tymże Dekretem wyznaczony w

dnia 30 presentium jakō w terminie zakreślonym do rzeczonoego folwarku Buywidowszczyzny zjechawszy i właściwe pierwszemu zjazdowi kwestye stosownie do rzeczoney Remisy załatwiwszy, mianowicie komportacyą tak na Debitorze jako też na wszystkich Kredytorach i Pretensorach do Kancellaryi Ziem. Nowogrodz. na dzień 16 nowembra i. r. wskazałem, oraz termin powtórny zjazdu Sądu Exd. na dzień 28 nowembra terażn. roku udeterminowałem. Zeby przeto po uzupełnieniu rzeczoney komportacyi strony interessowane w następnym terminie ze swoimi dopominkami sub amissione rei do pomienionego Sądu jawiły się i przychodziły przez ninieyszą awizacyą ostrzegam. Działo się w Buywidowszczyźnie 1825 mca października 31 dnia.

Franciszek Terajewicz były Sędzia Ziem. Pttu Nowogrodz. Exdywizor.

Cena produktów na rynkach wileńskich.		Dni Targowe			
		listopad.		Piątek	
Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.		dnia 13			
		sre- brem	kop.	assy- gnat.	kop.
		ruble	kop.	ruble	kop.
Bezka lińska mająca garcy lińskich 144.	Zyta suchego	—	—	—	—
	— surowego	5	—	20	—
	Pszenicy ozimey	9	—	36	—
	— jarey	—	—	—	—
	Jęczmienia	3	50	14	—
	Owsa	2	70	10	80
	Gryki	3	—	12	—
	Grochu	4	—	16	—
	Bobu	5	—	20	—
	Siemienia lnianego	6	—	24	—
	— konopnego	4	—	16	—
	Krup jęczmiennych	11	5	44	20
	— owsianych	16	—	64	—
	— gryczanych	14	40	57	60
Pud Rossyjski.	Łoju wołowego surowego	2	—	8	—
	— — — topionego	3	—	12	—
	Miodu praśn. z woskiem	2	80	11	20
	Wosku topionego niebielon.	15	—	60	—
	Świec woskowych białych	22	—	88	—
	— — — żółtych	16	—	64	—
	— łojowych przywoźnych	3	50	14	—
	— — — tu robionych	3	—	12	—
	Włókna towarnego lnu	2	50	10	—
	— — — — pieńki	1	90	7	60
	Siana murożnego	—	15	—	60
	— błotnego	—	10	—	40
	Faska masła 6 garcowa	3	—	12	—
	Soli kuchen bec. gar. lit. 48	8	64	34	56
Piwa krajow. bec. 40 garc.	3	30	13	20	
— dubeltowego	—	—	—	—	
Ptastwa po parze indyków	1	50	6	—	
— — — — kur	—	40	1	60	
— — — — gęsi	1	—	4	—	
— — — — kaczek	—	30	1	20	
Chleba razowego funt 1	—	—	2 $\frac{2}{3}$	—	
— — — — pytlowego przedn.	—	—	4	—	
Mięsa funt 1	—	—	2 $\frac{1}{2}$	—	
Wódki garniec 1	—	52	2	8	

Kurs wileński na assygnaty od dnia 6 listopada: rub. srebrny 3 rub. 76 $\frac{1}{2}$ kop., dukat nowy 11 rub. 50 kop. stary 11 rub. 50 kop. imperyał 37 rub. 62 $\frac{1}{2}$ k.